

דוד ריב (2017), Bad Modern Art. לא חד-משמעי צילום: באדיבות האמן

ביקורת אמנות

תערוכת הבכורה של מוזיאון רמת גן המחודש: עבודות מרהיבות, קונספט מביך

מוזיאון רמת גן מושק מחדש עם תערוכה שמבחינה אמנותית מפגינה רמה גבוהה וכיף קומוניקטיבי, אבל מבחינה רעיונית תקועה עמוק בניינטיז

עקוב

אבי פיטשון

2021, 10:00 בדצמבר

תערוכת הפתיחה-מחדש של מוזיאון רמת גן אחרי ארבע שנות השבתה לצורכי שיפוצים פלוס עיכובי הקורונה הבלתי-נמנעים היא תערוכה נהדרת, שמשלבת רמה גבוהה עם כיף קומוניקטיבי — דבר שאיפיין את הבחירות של האוצרת, סבטלנה ריינגולד, גם במשרתה הקודמת במוזיאון חיפה. היא גם תערוכה שכלל הנראה לא תשאיר חותם היסטורי כלי' יל השיח האמנותי בישראל, וזאת

הלשון בלעז, dead on arrival; כלומר היא מתה ברגע שנפתחה, איינה את עצמה רעיונית (גם זה אפיין את ריינגולד בעבר).

התערוכה היא מונומנט מפואר לכישלון "הביקורת המוסדית" ("אינסטיטיושנל קריטיק" באנגלית, מונח שריינגולד מתרגמת לא נכון בטקסט האוצרותי ל"הביקורת האנטי-מוסדית"). ריינגולד חושבת שאצרה תערוכה בנושא ביקורת מוסדית ושהציבה אבן דרך היסטורית בתולדות הדיון הזה בישראל, אבל מה שלמעשה עשתה זו רטרוספקטיבה לשיח הזה. היא מתעדת את תולדותיו בישראל ומקשרת אותו למקורותיו במערב. זהו לא רגע ניצחון לביקורת המוסדית: זוהי הלוויה שלו והצבתו במאוזוליאום. מה זה מאוזוליאום? חניטה בקבר פרעוני של ממש! בתפקיד הפירמידה: המבנה האיקוני, המדהים ביופיו של המוזיאון, שהשיפוץ וההרחבה שלו (מ-600 ל-3,000 מ"ר) על ידי אפרת-קובלסקי אדריכלים הם ללא רבב.

מראה הצבה במוזיאון, בחזית: נרדין סרוגי, שתאת, 2014. שיפוץ והרחבה ללא רבב צילום: רן ארדה

התערוכה מחולקת לשלוש קומות ולשלושה פרקים. "בפרק הראשון של התערוכה מוצגות עבודות המייצגות את הכוח האלים אך המוסווה של חללי המוזיאון, שבהם קהל הצופים הוא גם הקורבן העיקרי... מתח בין יצירה הלוקחת חלק ממשי במאבק... לבין יצירה המייצגת מחאה אך מתאקלמת... בסלונים יוקרתיים". הפרק השני מתייחס לשאלת הגיוון ופוליטיקת הזהויות, והשלישי ליחס המוזיאון לסביבתו. הפאתוס שרית ריינגולד את הפנטזיה על אמנות

פאתוס אינפנטילי שמזכיר לי ויכוחים לוחטים (מהנניינטיז) על האם להקות מחתרתיים או מחאתיות שחותמות חוזה עם חברת תקליטים גדולה בוגדות במהפכה. מדובר בדיון של פאנקיסטים בני-עשרה שמוצה לפני כמעט 30 שנה.

מוזיאון רמת גן יפתח מחדש. העירייה מונעת ממייסדו להשתתף בחנוכתו

איך נהפך מוזיאון רמת גן מהבטחה גדולה להחמצה ענקית

אם היה ספק כלשהו – אולי ריינגולד מבינה שמדובר במבט על העבר? – הוא מתפוגג כשהיא מצהירה שהיא רואה בעצמה כממשיכה את הדרך ומשלימה את המהלך שהתחילה במוזיאון רמת גן אריאלה אזולאי, "המבקרת הקיצונית ביותר... של המוזיאון המסורתי" על פי שרה ברייטברג-סמל. אזולאי מונתה ב-1995 לנהל את המוזיאון, השביתה אותו לתשעה חודשים ופוטרה לפני שהציגה ולו תערוכה אחת כחלק מחזונה הביקורתי (גילוי נאות: הייתי אמור לאצור/להציג שם. האמנתי באזולאי בזמנו), שאותו ברייטברג-סמל כינתה "מסע צלב נגד היצירה האמנותית". כשפוטרה אמרה "אני גאה שלא השתלבתי", משפט שמתמצת את ה"מי צריך אתכם בכלל" הילדותי של אתוס הביקורת המוסדית.

אפרת גל נור, המוזיאון ברמת גן, אורך, 2021. רוחה של אזולאי צילום: צילום: לנה גומון

רוחה של אזולאי מנשבת ב"המוסד": פסקה מוקדשת לה בטקסט האוצרותי; מוצגת עבודה של משה ניניו מהתערוכה הראשונה של אזולאי בגלריה בוגרשוב ב-1990, שכותרתה היתה "חלל תצוגה כוח" (כלומר, ריינגולד עושה "רטרו-אזולאי" 31 שנים אחרי); מוצג אחד הרובים האיקוניים של אליעזר זוננשיין, שריינגולד משתפכת על פעולות הגרילה (האכן מרשימות) שלו מתחילת דרכו ושוכחת, או לא יודעת, שאחת התערוכות הראשונות שבהן השתיל עבודה שלו ללא רשות היתה, ובכן, תערוכה של אזולאי עצמה ב-1994 (שלזכותה לא סילקה אותה); הרקע של אחד משני ציורי הרטרו-תעמולתיים המונומנטליים המהממים של אפרת גל נור, שנושאים הוא מוזיאון רמת גן עצמו, הוא גיליון "המוזיאון שלא היה" מ-1996 של מגזין האמנות "סטודיו", ממנו לקוחים הציטוטים לעיל של ברייטברג-סמל, עורכת המגזין. את הגליון הספציפי ערכה כאורחת, אזולאי, והוא עסק בתוכניות שלא התממשו. אם אזולאי היתה מבקרת ב"המוסד" מרב שכיחה מתחילת

אולגה קונדינה, הפגנה, 2020. כוח אסתטי-סימבולי צילום: אולגה קונדינה

אין חולק על היות דיכוי, גזענות ופטריארכליות מונצחים במוזיאונים לדורותיהם. מדובר במוסד שקשור קשר בל-יינתק לתולדות הקולוניאליזם. העניין הוא שהסוגיה הזאת נפרדת לחלוטין מהאמנות עצמה; כשהמוזיאון היה רשע ומרושע, היו בו יצירות מופת לצד תת-רמה; והמוזיאון המשוחרר? בדיוק אותו הדבר. אין קורלציה בין יצירת האמנות לבין מידת קירבתנו לחברה צודקת. המוזיאון המוסרי ביותר בעולם שעליו חלמה אזולאי ועליו חולמת ריינגולד הוא בעל סיכוי שווה להיות חרא של מוזיאון מבחינת מה שיש לראות בו, כמו המוזיאון הישן והמרושע.

- פרסומת -

כאמור, בדומה לתערוכות הענק הראוותניות (ואני מתכוון לכך כמחמאה) של ריינגולד במוזיאון חיפה, גם "המוסד" הוא חגיגה. מוזיאון woke, טלית שכולה

לאידיאולוגיה האנכרוניסטית והנוקשה שלה. ובזמן שהיא עושה פוזות של ריאליזם סוציאליסטי מול המראה, פרנסי רמת גן מחככים ידיהם בהנאה לנוכח ההון הסימבולי והכלכלי שהיא מייצרת בעבורם עם ממבו-ג'מבו מהפכני, שהם לא מאוימים ממנו בשום צורה כפי שפרנסי חיפה לא חשו מאוימים מתערוכתה "אמנות מסוכנת". יו"ר המוזיאון הוא סגן ראש העיר, רועי ברזילי, בן 38. מילניאל זקן, אבל מילניאל. כמו הדור שתוארה הדס בן ארויה בראיון עמה במוסף זה, הוא פתוח וליברלי, אבל הוא לא מחובר לאג'נדה של ריינגולד. לא בעד ולא נגד. נראה שמצדו, שריינגולד תגיד מה שהיא רוצה. זה לא מעניין אותו.

עודד בלילטי, ללא כותרת, 2020 צילום: עודד בלילטי

אני לא מנסה לומר שריינגולד מכרה את נשמתה לממסד. אם זו היתה טענתי, הייתי עדיין תקוע בוויכוח הפאנקהיסטי ההוא מהניינטיז. הבנתי מאז שאלבום מדהים שיצא על חברה מיינסטרימית ¹ את המהפכה יותר מאלבום בינוני

עוד אינם מסתירים את הציורים). מה שמתגנב חזרה לתוך המוזיאון מאחורי גב "המאבק" זו האמנות עצמה, מסנוורת בכוחה גם כשריינגולד (או האמן/ית עצמה/ו) משוכנעים ש"יש לה מסר".

ראידה אדון, אני, את והדמוקרטיה, 2021 (לחצו להגדלה). מזכיר את "הפרודיג'י" צילום: ראידה אדון

כך ב"הפגנה", ציור של אולגה קונדינה המכפיל את הכוח האסתטי-סימבולי של כיכר הבימה, ובציור ההפגנה המרטיט שציירה ראידה אדון שמזכיר לי איור של רייב מחתרתי בתוך אלבום של "הפרודיג'י" (מהניינטיז). ב"אמנות מודרנית רעה", דוד ריב מצייר את ההתנקשות בחיי השגריר הרוסי בגלריה לאמנות באנקרה ב-2016 – רגע נפיץ בתולדות יחסי פוליטיקה-אמנות בעבור המבוגרים, דימוי מעולה ליצירת ממים ותו לא בעבור הצעירים. העוצמה בציור של ריב, לפיכך, טמונה בהיותו מרצד, לא חד-משמעי.

אלא היתם, התקווה, 2019. פאנק רוק

אלדד רפאלי ויאנה רוטנר מצלמים חללים מוזיאליים קלאסיים, הגמוניים, ומחלצים מהם אינטימיות שמחזירה את האירוטיקה לשיש. הווידאו "התקווה" של אלא היתם, שהוצג בשנה שעברה בתערוכת ההשקה של קבוצת "פאונטן" ובו היא נראית מזייפת במתכוון את ההימנן על כינור, הוא עדיין מקבילה מושלמת לאלבום פאנק מעולה, שהתיייר בשלט לצדו מנכס אותה ומקטין אותה

הפרק השלישי מכילה עבודות חזקות של פאבל וולברג, הדר גד, דוריאן גוטליב, אילנה סלמה אורתר, בל שפיר ועודד בלילטי.

קצרה היריעה מלהזכיר קומץ עבודות מזעזעות. לא חשוב. זו תערוכה מצוינת. ימים יגידו אם ריינגולד תבין שהשקפת עולמה היא התפרצות לדלת פתוחה ותתחיל להביט על ההווה במקום להטיף.

"המוסד: המוזיאון והישראליות". אוצרת: סבטלנה ריינגולד. מוזיאון רמת גן לאמנות ישראלית (דרך אבא הלל 146, רמת גן). ב', ד', שבת -10:00-16:00; ג' 12:00-20:00; ה' 10:00-18:00; ו' 10:00-14:00. מועד נעילה לא ידוע

הדר גד, מוזיאון רמת גן, 2021 צילום: הדר גד

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

תערוכה אמנות

פרסומת: צוואה דור 3: לאן יעברו הנכסים הדיגיטליים והאם כדאי היום לערוך צוואה עם בן הזוג?

Recommended by

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

